

Johan Albrecht: 'Een globale CO₂-taks op voedsel zou naast klimaatvoordeel ook concurrentievoordeel voor de Europese landbouw opleveren'

De gemiste kans van de VN-klimaatconferentie

Naar de veeteelt en in het bijzonder de vleesveeteelt wordt dikwijls met de vinger gewezen als veroorzaker van de klimaatopwarming op aarde. Bij veehouders zelf is er weinig aandacht voor het klimaat. Deze beperkt zich veelal tot het incasseren van de slagen. Maar er zijn ook kansen. Een CO₂-taks op voedsel zou positief uitpakken, zegt milieueconoom Johan Albrecht.

tekst **Guy Nantier**

Er gaat bijna geen dag voorbij of de media berichten over de klimaatverandering op aarde. Niet zozeer of er al dan niet een klimaatopwarming gaande is. Nee, die discussie lijkt definitief beslecht. Maar wel over de oorzaken, de gevolgen en de maatregelen die genomen moeten

worden om deze klimaatopwarming tegen te gaan. En de veeteelt en vleesveeteelt blijven veelal niet onbesproken. In de aanloop naar de VN-klimaatop in Parijs in november 2015 liet milieueconoom Johan Albrecht (47) van de Universiteit Gent in kranten optekenen dat de

veehouderij en ook de vleesconsumptie op de onderhandelingstafel van de internationale gemeenschap moet komen.

Waarom dient veeteelt op de agenda te staan?
 'In de debatten over het te voeren klimaatbeleid ligt de nadruk vooral op

nieuwe, koolstofarme energietechnologieën. Deze fixatie gaat echter ten koste van het besef dat ons voedingspatroon een belangrijke invloed heeft op de uitstoot van broeikasgassen. Uit cijfers van de wereldvoedselorganisatie FAO in 2006 bleek dat de globale veeteelt van varkens, runderen, gevogelte en ander vee voor 18 procent bijdraagt aan de CO₂-uitstoot. 9 procent daarvan is directe uitstoot, vooral via methaan. Nog eens 9 procent indirecte uitstoot door bijvoorbeeld ontbossing of wijzigingen in het landgebruik voor de expansie van de veevoederproductie. Dat is toch een merkant getal. Ik had daarom verwacht dat er ook een debat op gang zou komen over de rol van de veeteelt en in het bijzonder de vleesveehouderij in het langetermijnklimaatbeleid. 'Natuurlijk is in de westerse landen de consumptie van vlees gestabiliseerd. Die

king van 9,5 miljard mensen in 2050, stijgt de globale vleesconsumptie jaarlijks met 1,3 procent tot 2050.'

'Bij een ongewijzigd vleesconsumptiebeleid en als men het debat blijft verengen tot een technologisch vraagstuk, dan zal het gewicht van de veeteelt in de globale CO₂-uitstoot stijgen van 18 procent naar 25 procent tegen 2050. Met andere woorden: de CO₂-winst door investeringen in koolstofarme technologieën gaat volledig verloren door hogere emissies door de vleesveesector. Ik begrijp daarom niet dat de vleesveesector buiten schot blijft.'

Op de VN-klimaattop in Parijs is over de vleesveehouderij niets gezegd.

'Wel, ik vind dat zeer bizar. We spreken immers niet over een sector met slechts een gewicht van enkele procenten van de totale uitstoot. Met een aandeel van 25 procent in 2050, goed voor een tempera-

afval in het slachthuis. Slechts 4 procent wordt omgezet in een eindproduct voor de consument.'

De groei van vlees/veeteelt zit vooral in die landen die extensief werken. Moeten ze dan niet de stap zetten naar een slimmere, efficiëntere veeteelt zoals in West-Europa?

'Daar komen we inderdaad op uit. Volgens het FAO-rapport uit 2006 heeft de extensieve veeteelt, zoals in de groeilanden, een aandeel van 13 procent in het globale aandeel van die 18 procent. De intensieve veeteelt in de westerse landen levert de resterende 5 procent.'

'Als we kijken naar de CO₂-uitstoot per kilogram rundvlees, is de extensieve rundveeteelt in de groeilanden meer het probleem. In Europa ligt de CO₂-uitstoot per kilogram geproduceerd vlees rond 20 kg CO₂, in Latijns-Amerika is dat 72 kg vanwege een gewijzigd grondgebruik of ontbossing voor de expansie van de veestapel. In de VS komt 1 kilogram geproduceerd rundvlees neer op een CO₂-uitstoot van ongeveer 30 kg en in Azië op 75 kg. Gemiddeld in de wereld bedraagt de CO₂-uitstoot voor 1 kilogram geproduceerd rundvlees 40 kg CO₂.'

Milieuorganisaties pleiten voor een CO₂-taks op consumptie. Een goed idee?

'Al dertig jaar zeggen milieueconomen in de G8-landen dat er een CO₂-belasting zou moeten komen om controle te houden op de CO₂-uitstoot. Dat zou naast het klimaatvoordeel ook een voordeel voor de Europese landbouw inhouden. Zo zou – afhankelijk van de gehanteerde CO₂-prijs – bijvoorbeeld de kostprijs van rundvlees in Zuid-Amerika met 30 procent kunnen stijgen. In Europa zou de stijging slechts 10 procent bedragen. De Europese veeteelt wordt dan weer concurrentieel.'

'Anderzijds zit Europa bij een universele CO₂-taks wel met een probleem. In 2005 heeft de EU-commissie immers geopteerd voor een ander systeem, de handel in CO₂-emissierechten voor de productie van consumptiegoederen. Voeding werd daarbij buiten beschouwing gelaten. Je kunt met andere woorden op de consumptiegoederen geen dubbele milieubelasting heffen, een CO₂-emissierecht én een CO₂-taks.'

'Europa zou wel kunnen beslissen om eenzijdig een CO₂-taks op voedsel in te voeren gekoppeld aan een CO₂-taks op invoer. Ook dan krijgen de groeilanden een prikkel om iets aan de CO₂-uitstoot te doen. Maar het idee wordt onvoldoende gepromoot in Europa.'

'Veehouderij wordt sleutelsector in internationale klimaatbeleid'

tuurverschil van een halve graad, wordt de veehouderij zelfs een sleutelsector in het internationale klimaatbeleid.'

Moet vanuit klimaat oogpunt iedereen dan vegetariër worden?

'Uit alle wetenschappelijke analyses blijkt dat de productie van groenten en fruit ongeveer 25 maal energie-efficiënter is dan de productie van vlees. Maar iedereen vegetariër is wellicht geen haalbare kaart. We moeten wel bewuster omgaan met vlees. In de eerste plaats voor onze gezondheid, in de tweede plaats voor het milieu. Vlees van grasgevoerd rundvee is bijvoorbeeld een bewustere keuze. We moeten dus niet noodzakelijk stoppen met vlees eten.'

'In Europa levert de veeteeltsector een CO₂-bijdrage tussen de 12 tot 17 procent. Maar tussen de vleesproducten is er wel verschil in CO₂-intensiteit. Detailanalyses bevestigen keer op keer de hoge CO₂-intensiteit en het ruimtebeslag van vooral de productie van rundvlees.'

'Van alle energie die runderen consumeren, wordt 46 procent omgezet in mest, 43 procent in de productie van warmte, 6 procent in broeikasgas en 1 procent in

daalt zelfs – weliswaar beperkt – in een paar landen. Daar ligt de groei van de veeteelt dus niet meer. De markt is verzadigd. Maar in de groei- en ontwikkelingslanden stijgt de vraag naar vlees sinds dertig jaar met ongeveer vier procent per jaar. Tegen het licht van een wereldbevol-

